

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग
टंगाल, काठमाडौं

मिति: २०७९।०९।०८ गते।

प्रेस विज्ञप्ति

विषय: अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट विशेष अदालत काठमाडौंमा दायर भएका मुद्दाहरूमा विशेष अदालतबाट भएको फैसलाउपर आयोगलाई चित्त नबुझी सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गरिएका मुद्दाहरू ।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट विशेष अदालत, काठमाडौंमा दायर भएका मुद्दाहरूमा विशेष अदालतबाट विभिन्न मितिमा फैसला भएका मध्ये घुस/रिसवत, सार्वजनिक सम्पत्ति हानिनोक्सानी, राजस्व चुहावट र गैरकानूनी लाभ तथा हानी गरी जम्मा ४ (चार) वटा मुद्दाहरूमा आयोगको निर्णय अनुसार मिति २०७९।०९।०७ गते सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गरिएको विवरण देहायानुसार रहेको छ ।

प्रवक्ता
श्याम प्रसाद भण्डारी

देहायः

क्र सं	प्रतिवादी	मुद्दा	आयोगको मागदाबी	विशेष अदालतको फैसला र आधार	सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गरिएका आधार
१	केदार शर्मासमेत (वि.अ. को मु.नं. ०७४-CR-००६२, वि.अ. को फैसला मिति २०७९।१।८)	घूस रिसवत लिई भ्रष्टाचार गरेको।	क. प्रतिवादीहरू केदार शर्मा, केशवराज जोशी, वीरेन्द्रसिंह बडाल, डण्डीराज पाण्डे र नवीनकुमार दुबेलाई भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ३(१) को कसूरमा बिगो रू. २०,७०,०००।- कायम गरी ऐनको दफा ३(१) र दफा ३(१)(च) बमोजिम जरिवाना र कैद सजाय हुन।	फैसला क. प्रतिवादीहरूमध्ये केशवराज जोशीले सफाई पाउने तथा बिगो रकम घटाई रू. १४,७०,०००।- बिगो कायम गरी फैसला भएको छ। आधार क. सर्वोच्च अदालतबाट विष्णुप्रसाद घिमिरे विरूद्ध सङ्घीय संसद्समेत भएको रिट (०७४-WC-००२०) मा राज्यकोषको रकम बरामद भएको अवस्थामा नगद रु ६ लाखको हकमा बिगोदाबी ठहर गर्न नमिल्ने। ख. प्रतिवादीमध्येका केशवराज जोशी र केदार शर्माले कसूरमा इन्कार रही मौकामा र अदालतसमक्ष बयान गरेको। उजुरकर्ताले अदालतसमक्ष बकपत्र गर्दा प्रतिवादी केशवराज जोशीको संलग्नता उक्त घटनामा थिएन भनी बकपत्र गरेको। वारदातस्थलमा यी प्रतिवादी उपस्थित नरहेको। यी प्रतिवादीबाट चेक वा अन्य रकम बरामद नभएको। केवल सहअभियुक्तको पोल बयानका आधारमा निजविरुद्धको आरोप पुष्टि नहुने।	क. प्रतिवादीहरू वीरेन्द्रसिंह बडाल, डण्डीराज पाण्डे र नवीनकुमार दुबेको मौकाको साविती बयान रहेकोमा तथ्य प्रमाणबिना अदालतमा इन्कारी बयान गरेको व्यहोरा फैसलाको प्रकरण ७४ मा उल्लेख भएको। फैसलाको प्रकरण ७५ मा बरामद रकम र चेक घूस वापतकै रकम रहेको कुरामा अदालत सहमतै रहेको। साथै प्रतिवादीहरू वीरेन्द्रसिंह बडाल, डण्डीराज पाण्डे र नवीनकुमार दुबेले मिति २०७४।७।२३ मा रिसवत रकम एकीन गर्न छलफल गर्दा यी प्रतिवादी केशवराज जोशीसमेत रहेको भनी पोल बयान गरेको। फैसलाको प्रकरण ८० मा अदालत स्वयमले सहअभियुक्तको पोल बयानलाई प्रमाणमा लिन मिल्ने (नि नं ७७४९) भनी व्याख्या गरेको अवस्थामा प्रतिवादी केशवराज जोशीको हकमा सफाई दिई गरिएको फैसला त्रुटिपूर्ण छ। ख. अन्य प्रतिवादीहरूले यी प्रतिवादी केशवराज जोशीको सहमति (Consent) लिएरै घूस रिसवत वापतको रकम लिएको उल्लेख गरिदिएको। ग. निवेदकले अनुसन्धानको क्रममा कागज गर्दा भुक्तानी गर्न आलटाल गर्ने, बिभिन्न बहाना गरी ढीला गरी रकम दिने प्रतिबद्धता नजनाएसम्म झुलाउने र रिसवत माग गर्ने मुख्य व्यक्ति केदार शर्मा हुन्। निजको योजनामा उक्त कार्यमा सहयोग गर्ने व्यक्तिहरू लेखापाल केशवराज जोशी, सब-इन्जिनियरहरू वीरेन्द्रसिंह बडाल, डण्डीराज पाण्डे र नवीनकुमार दुबे हुन्। घुस/रिसवत रकम तय गर्ने काम २०७४/७/२३ गते साँझ भएको हो। सो साँझ ५ बजेदेखि ७:३० बजेसम्म कार्यालय प्रमुख केदार शर्माको कार्यक्षमा कार्यालय प्रमुख केदार शर्मा, लेखापाल केशवराज जोशी, सब-इन्जिनियर डण्डीराज पाण्डे र म बसी यस सम्बन्धमा छलफल भएको र केही समयपछि सब-इन्जिनियर वीरेन्द्रसिंह बडाल र नवीनकुमार दुबेसमेत आएका थिए तथा बागेनिङ भएको लिन रकम यकिन गर्ने कार्यमा भने लेखापाल केशवराज जोशी, सब-इन्जिनियरहरू वीरेन्द्रसिंह बडाल, डण्डीराज पाण्डे र नवीनकुमार दुबेसमेत संलग्न छन् भनी केशवराज जोशीको संलग्नता सुरुदेखि नै रहेको कुरा स्पष्टरूपमा खुलाई कागज गरेको। घ. निज प्रतिवादी वीरेन्द्रसिंह बडालले आफ्नो बयानमा खुलाएअनुसार हाकिम साबले फोनमा कुरा नगर्नु भनेपछि निज केदार शर्मालाई भेट्न कार्यालयमा गएको र केदार शर्मासँग भेटेर कुराकानी गरी फर्किसकेपछि सेवाप्राही चक्रबहादुर शाहसँग बार्तालाप गरेको र उक्त बार्तालापमा चक्र शाहले "के भन्छन् उनी" भनी सोधदा "हिजै भन्याथे भन्दैथ्यो, मैले चाँहि सर मलाई बीचमा नहाल्नुहोला फोन गर्ने भए गर्नु, २/३ जति मागनुपर्छ मागौं पछि पुगेन भनेर काममा चाहिँ ईफेक्ट नदेखियोस भनिदिउँ, एकाउन्टेन्ट पनि त्यहीँ थियो" भन्नेसमेत व्यहोरा मिसिल संलग्न अडियो क्लिप नं २२०८२०-००७ को शुरुकै संवादमा सुनिएवाट उक्त रिसवत लिन छलफलमा केदार शर्मासँगै लेखापाल केशवराज जोशीसमेत प्रत्यक्ष संलग्न रहेको कुरा पुष्टि भएको। रामबहादुर थापा विरुद्ध नेपाल सरकार भएको मुद्दामा सि.डी. लगायत विद्युतीय माध्यमबाट सङ्कलित प्रमाणलाई मुद्दामा प्रमाणको रूपमा ग्रहण गर्न मिल्दैन भन्ने अवश्य होइन। विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा भएको अभूतपूर्व विकास र थपिएका अनेकौं नवीनतम् आयामहरूलाई न्याय निरूपणका सन्दर्भमा अदालतले अनदेखा गर्न नहुने भनी ने.का.प. २०७४, अङ्क ९, नि.नं. ९८८० मा व्याख्या भएको छ। त्यसैगरी श्याम अधिकारी विरुद्ध नेपाल सरकार भएको भ्रष्टाचार मुद्दामा विज्ञान र प्रविधिको सहायताले आफूसँग घुस रिसवत मागेको बोली बोलेको, फोन बार्तालाई रेकर्ड गरिएको र सोलाई प्रविधिको मद्दतले लिपिबद्ध गरी प्रमाणको रूपमा पेस गरेकोलाई न्याय निरूपण गर्दा महत्त्वपूर्ण प्रमाणकै रूपमा मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने भनी ने.का.प. २०७६, अङ्क ८, नि.नं. १०३२३ मा व्याख्या भएकाले उल्लिखित सम्मानीत सर्वोच्च अदालतको धारणा विपरीत केशवराज जोशीलाई सफाई दिने गरी प्रमाणहरूको यथोचित मूल्याङ्कन नगरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण

				<p>छ।</p> <p>ड. सम्मानित सर्वोच्च अदालतले उत्प्रेषण रिट (०७४-WC-००२०) को सन्दर्भमा गरेको आदेशको व्यहोरामा न्याय निरूपण गर्दा हाल मुद्दाको सुनुवाइ अन्तिम भइनसकेका वा न्यायीक प्रकृत्यामा रहेका विवादका सन्दर्भमा अमान्य बदर घोषित अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग नियमावली, २०५९ को नियम ३० मा रहेको प्रावधानअनुसार सङ्कलित रकम बरामद गरिएको प्रमाणसम्म ग्रहणयोग्य नहुने हो, केवल यही कारणबाट मुद्दा नै खारेज हुने वा भएगरेका सबै काम कारवाही बदर हुने होइनन्। मुद्दामा सङ्कलित अन्य प्रमाणको मूल्याङ्कनको आधारमा आरोपदावी ठहर हुने वा नहुने कुराको न्यायीक निरूपण गर्नु नै पर्ने हुन्छ भनी उल्लेख भएको। प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीहरूबीचको वार्तालाप, प्रतिवादीहरूको बयान, फोन र SMS आदानप्रदानबाट ठेक्काको रकम र सोको २% र ५% ले माग गरेको रकम रु २०,७०,०००।- रहेकोमा विवाद छैन। सो तथ्यलाई स्वयम् विशेष अदालतले समेत स्वीकार गरेको अवस्था छ। उक्त रकम रु २०,७०,०००।- मध्ये चेकबाट रु १४,७०,०००।- र नगद रु ६,००,०००।- निवेदकहरूले प्रतिवादीहरूलाई उपलब्ध गराइएकामा यी चेक र नगद रकम अन्योन्याश्रित विषयहरू हुन्। चेक र नगद रकमलाई छुट्टाछुट्टै बनाई चेकको मात्र घूस ठहर हुने, नगदको ठहर नहुने भनी छुट्ट्याउन मिल्ने अवस्था रहन्न। केवल आयोगबाट उपलब्ध गराएको भन्ने आधारमा उक्त रु ६,००,०००।- समेत घूस रकम हो भन्ने पुष्टि भैरहेकोमा सर्वोच्च अदालतको उपर्युक्त आदेश (०७४-WC-००२०) बमोजिम मिसिल संलग्न अन्य प्रमाण विश्लेषण गरी फैसला गर्नुपर्नेमा सो गरेको नदेखिँदा सङ्कलित अन्य प्रमाणको भार शून्य हुन्छ भनी प्रस्तुत मुद्दाका प्रतिवादीलाई सफाई दिने गरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण छ। प्रतिवादीहरूको घूस रकम लिने मनसाय रहेको र सोबमोजिम घूस रकम लिने कार्य सम्पन्न भएकोले बदनियत पुष्टि भएको अवस्थामा चेकबाहेक नगद रकम रु ६ लाख विगो कायम गर्न नमिल्ने भनी गरिएको फैसला त्रुटिपूर्ण छ।</p>
२	गोविन्दराज ओझासमेत (वि.अ. को मु.नं. ०७५-CR-०२७१, वि.अ. को फैसला मिति २०७९।५।२०)	सरकारी रकम हिनामिना गरी भ्रष्टाचार गरेको।	प्रतिवादीहरू गोविन्दराज ओझा, दरवारी राना र लेखापाल गोपाल सेटीलाई भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १७ बमोजिमको कसूरमा विगो रु. ११,४२,२७२।९७ कायम गरी ऐ ऐनको दफा ३(१) र दफा ३(१)(च) बमोजिम सजाय हुन र विगो रकम ऐ ऐनको दफा १७ बमोजिम असुलउपर हुनसमेतको मागदावी लिइएको।	<p>क. कम्प्युटर खरिदको विलमात्र ल्याई चेकमार्फत सम्बन्धित पसललाई बिलमार्फत भुक्तानी भएको देखिएको, तर कम्प्युटर विद्यालयको स्टोरमा दाखिल नगरिएको।</p> <p>ख. विद्यालयले तोकिएको शीर्षकमा रकम खर्च नगरी बिल भरपाई बनाई निकास गरेको रकम हिनामिना गरेको हुँदा असुलउपर गर्न जिल्ला शिक्षा कार्यालय कैलालीबाट बारम्बार पत्राचार भएको भन्नेसमेतको आधार प्रमाणहरूबाट प्रतिवादीहरूको दुराशयपूर्ण मनसाय प्रकट भएको। विशेष अदालतबाट आरोप दावीबन्दा कम विगो ठहर गरी फैसला गर्दा रु एकलाख लेखापालद्वारा सहयोग गरिएको र विद्यालयमा भएका पुराना कम्प्युटर मर्मत गरेको भनी आधार लिएको पाइन्छ। उक्त रकम बढि भण्डारीको नामबाट विद्यालयको खातामा रकम जम्मा गरिएको भन्ने मिति २०७१।१।२९ गतेको कृषि विकास बैङ्कको भौचर पेश गरिएको। उक्त रकम विद्यालयका लागि बढि भण्डारीबाट चन्दास्वरूप विद्यालयको खातामा जम्मा भएको भन्ने गोश्वारा भौचर नं १३०, मिति २०७१।१।२९ बाट खुल्न आएको अवस्था छ। यसरी एक व्यक्तिले विद्यालयलाई दिएको चन्दाको रकम हामीले जम्मा गरेको हो भनी प्रतिवादीहरू गोविन्दराज ओझा र गोपाल सेटीले गरेको प्रमाणविहीन बयानको आधारमा रु एकलाख विद्यालयको नाममा जम्मा भैसकेको भन्ने आधारमा सो रकम प्रतिवादीहरूले हिनामिना गरेको नठहर्दा भएको फैसला प्रथम दृष्टिमाै सो हदसम्म त्रुटिपूर्ण रहेको। प्रतिवादीहरू गोविन्दराज ओझा र गोपाल सेटीले बयानमा उक्त रकम बढी भण्डारीले जम्मा गरेको भने पनि निज बढी भण्डारी यो मुद्दामा तात्त्विक सरोकार राखे व्यक्ति पनि नभएको, निजलाई प्रतिवादी पनि नबनाइएको र गोश्वारा भौचरमा रकम जम्मा गर्नुको प्रयोजन चन्दा रहेकोमा प्रतिवादीहरूले पेश गरेको बैङ्क भौचरलाई आधार बनाई गरिएको फैसला त्रुटिपूर्ण छ। त्यसैगरी फैसलामा उल्लेख गरिएको विद्यालयको पुराना कम्प्युटर मर्मत गरिएको भनी विगो घटाउने क्रममा के कस्ता कम्प्युटरहरू मर्मत गरिएको, कुन मितिमा मर्मत गरी कति रकम खर्च गरिएको जस्ता कुनै कुरा नखुलाई, कम्प्युटर मर्मतको बिल पेशसमेत नभएको</p>

			पुराना कम्प्युटर मर्मत गरेको देखिँदा सो हदसम्मको रकम हिनामिना गरेको वा मासी खाएको भन्न नमिल्ने।	अवस्थामा अदालतले आफै अनुमान गरी बिगो घटाउने गरी गरिएको फैसला त्रुटिपूर्ण छ।
३	डोमा शेर्पा (वि.अ. को मु.नं. ०७६-CR- ०३२१, वि.अ. को फैसला मिति २०७९।५।१६)	राजश्व हिनामिना गरेको।	डोमा शेर्पाले सुन लुकाउन लगाई गैरकानूनीरूपमा राजश्व चुहावट गर्न मद्दत गरेको देखिएकोले भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ७ बमोजिमको कसूरमा बिगो रु. ७,०७,७००।- कायम गरी ऐ ऐनको दफा ७ मा उल्लेख भएबमोजिम ऐ ऐनको दफा ३(१) बमोजिम कैद सजाय गरी सोही ऐनको दफा ७ बमोजिम बिगोको दोब्बर जरिवाना हुन मागदावी लिइएकोमा विशेष अदालतबाट निज प्रतिवादीले सफाइ पाउने ठहर भई फैसला भएको।	क. वारदात मिति र समयमा निज प्रतिवादी वारदातस्थलमा रहेको तथ्यमा विवाद नरहेको। उक्त तथ्य सिस्टिभी फुटेजबाट पनि पुष्टि भइरहेको। अनुसन्धानको क्रममा निज प्रतिवादीले विदेशी नागरिकहरूलाई सुन फाल्न इसारा गरेको स्वीकार गरेको। अदालतमा बयान गर्दा त्रासमा पारी उक्त तथ्य लेख लगाएको भने पनि म्यादथपको क्रममा अदालतमा निजले आफूलाई दबावमा पारेको उल्लेख नगर्नुले पनि निजको अदालतको बयान पत्यारलायक नदेखिएको। ख. फैसलाको प्रकरण २९ मा उल्लेख गरिएजस्तो सुन चोरी पैठारी मुद्दामा विदेशी नागरिकहरूलाई सजाय भइसकेको र यी प्रतिवादीले इन्कारी बयान गरेको अवस्थामा यी प्रतिवादीलाई भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ अनुसार सजाय नै नहुने होइन। सुन चोरी पैठारी गर्ने कार्यमा संलग्न भएकैले निज प्रतिवादीलाई ऐ ऐनको दफा ७ बमोजिमको कसूर गरेको भनी दावी लिइएको। फैसलाको प्रकरण २८ मा उल्लेख गरेअनुसार निज प्रतिवादी राजश्व उठाउनुपर्ने कर्तव्य नभएको कर्मचारी रहेकोले आरोपदावी पुष्टि नभएको भनी गरिएको फैसला त्रुटिपूर्ण रहेको। ग. २०७६।१।८ मा डोमा शेर्पाले अन्य कर्मचारी कोही नभएको मौका पारी विदेशी नागरिकहरूलाई निजहरूको साथमा रहेको सुन सोफा पछाडि फाल्न इसारा गरेको र उप-सचिव कर्ण तिमिल्सिनाको कार्यकक्षमा राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका अनुसन्धान अधिकृत शङ्करबहादुर कार्की खानतलासी गर्न आउँदा निज डोमा शेर्पाले विदेशी नागरिकहरूलाई हातले इसारा गरी सुन फाल्ने कार्य रोक्नू भनी सङ्केत गरेको CCTV फुटेजमा देखिएको; डोमा शेर्पाले कर्ण तिमिल्सिनाको कार्यकक्षको ढोकामा समय समयमा गई कोही आए नआएको हेरेको देखिएको र कोही नआएको अवस्थामा डोमा शेर्पाले विदेशी नागरिकहरूलाई सुन फाल्न साङ्केतिक संवाद गरेको CCTV फुटेजमा स्पष्ट देखिन्छ। डोमा शेर्पाले अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा सुन फाल्न लगाएको स्वीकार गरेको देखिएकोमा अदालतकै बयानको जवाफ ९ मा सुन छ भने निकालनू भनी इशारा गरेको भनी स्वीकार गरेको। घ. प्रमुख भन्सार प्रशासक गजेन्द्रकुमार ठाकुरको बकपत्रको जवाफ ७ र ८ मा समेत डोमा शेर्पा र विदेशी नागरिकहरूबीच केही साङ्केतिक आदानप्रदान भएको स्पष्ट देखिएको भनी लेखाइदिएको; CCTV फुटेजमा कार्यालय सहयोगी डोमा शेर्पाले दुई जना विदेशी नागरिकहरूसँग साङ्केतिक संवाद गरी सुन फर्काउन इसारा गरेको स्पष्ट देखिन्छ भनी भन्सार अधिकृत केशराकुमारीजी खनालले गरेको मौकाको कागज बकपत्रको जवाफमार्फत उक्त व्यहोरा सही सत्य रहेको भनी सनाखतसमेत गरिदिएकोले प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १०(१)(क) बकपत्रहरू प्रमाणग्राह्य रही निज प्रतिवादीको उक्त वारदातमा संलग्नता रहेको पुष्टि भएको।
४	कृष्णकुमार नेपालसमेत (वि.अ. को मु.नं. ०७६-CR- ०३१७, वि.अ. को फैसला मिति २०७९।४।२३)	गलत लिखत तयार गरी भ्रष्टाचार गरेको।	दधिराम गुरागाई, मनोज घिमिरे, कृष्णकुमार नेपाल र रामप्रसाद भट्टराईलाई भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ९ बमोजिम कैद सजाय र जरिवाना हुन; राजेन्द्र धिमालको हकमा ऐ ऐनको दफा ९ को कसूरको मतियार हुने कसूर गरेकोले सोही ऐनको दफा २२ को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशबमोजिम भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ९ बमोजिम जरिवाना र कैद सजाय हुन। पुष्करप्रसाद पोखरेलको	क. लिखत पारित गर्ने क्रममा मालपोत कार्यालयमा आफ्नो रोहबरमा जग्गा दिने र लिनेलाई औंठाछाप लगाउन लगाउनुपर्ने, सम्बन्धित व्यक्ति आफै उपस्थित भएका हुन्/हैनन् समेत एकीन गर्नुपर्नेमा सो कार्य नगरी मोठ फाँटका फाँटवाला खरिदार रामप्रसाद भट्टराई, रजिष्ट्रेशन फाँटवाला खरिदार कृष्णकुमार नेपाल, लिखत पारित गर्ने मालपोत अधिकृत दधिराम गुरागाईले मृतक व्यक्तिको जग्गा मृत्यु भएपछि निज मृतकको औंठाछाप र दस्तखत गरेको भनी झुठा औंठाछाप लगाइएको लिखत पारित गरी हालैको बकसपत्र सदर गरेकोमा अदालतसमेत सहमत छ। जग्गा प्रशासन निर्देशिका, २०५८ को लिखत (रजिष्ट्रेशन) पारित दस्तुरसम्बन्धी कार्यविधिको दफा १२४ मा अचल सम्पत्ति हक हस्तान्तरण गर्दा पेश गर्नुपर्ने प्रमाणहरूका बारेमा उल्लेख गरिएका छन्। दफा १२६ मा लिखत पारित गर्ने कार्यविधिमा टोकन दिने- पारित गर्नुपर्ने लिखत कार्यालयमा पेश गरेपछि दफा १२२ बमोजिम खुलाउनुपर्ने व्यहोरा खुलाएको छ वा छैन हेरी नखुलाएको भए खुलाउन लगाई टोकन

		<p>हकमा दफा ८(४) बमोजिम जरिवाना र कैद सजाय हुन। रत्नदेवी लिम्बुको हकमा ऐ.ऐनको दफा ८(४) बमोजिमको कसूरमा ऐ.ऐनको दफा ३(१)(घ) र ऐ. ऐनको दफा ८(४) को कसूरमा हुने जरिवाना र कैद सजाय हुन। गोविन्द कोइरालाका हकमा ऐ.ऐनको दफा ८(४) को कसूरको मतियार हुने कसूर गरेकोले सोही ऐनको दफा २२ को प्रतिवन्धात्मक वाक्यांश बमोजिम ऐ.ऐनको दफा ८(४) बमोजिम जरिवाना र कैद सजाय हुन मागदावी लिइएकोमा दधिराम गुरागाउँ, मनोज घिमिरे, पुष्करप्रसाद पोखरेललाई आरोपपत्र मागदावीबमोजिम र रत्नदेवी लिम्बुलाई दफा ८(४) बमोजिम कसूर ठहर गरिएको र ऐ.ऐनको दफा ३(१)(घ) बमोजिमको दावी नपुग्ने र अन्य प्रतिवादीहरू कृष्णकुमार नेपाल, रामप्रसाद भट्टराई, राजेन्द्र धिमाल र गोविन्द कोइरालालाई सफाई।</p>	<p>रत्नदेवी लिम्बुको हकमा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ३(१)(घ) बमोजिमको दावी नपुग्ने।</p> <p>ख. प्रतिवादी राजेन्द्र धिमाल अनुसन्धान तथा अदालतमा बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रही बयान गरेको; घरबाटो सिफारिस लिन जग्गाधनीको वारेसनामा लिई जोसुकै पनि आउने कानूनी व्यवस्था भएको, मानिस सनाखत गराउनुपर्ने व्यवस्था कानूनमा नभएको; वडा कार्यालयलाई जग्गावाला मरेको थाहा नभएकोले पेश भएको वारेसनामाको आधारमा स्वायत्त शासन ऐनबमोजिम घरबाटो सिफारिस गरेको; घरबाटो सिफारिस गर्दा प्रतिवादी राजेन्द्र धिमालले रत्नदेवी लिम्बूसँग मिलेमतो गरेको वा लिनुखानु गरेको नदेखिएको, अन्य सहप्रतिवादीहरूसँग मिलेमतो गरेको वा लिनुखानु गरेको भन्ने पनि नदेखिएको।</p> <p>ग. प्रतिवादी कृष्णकुमार नेपाल अनुसन्धान तथा अदालतमा कसूरमा इन्कार रहेको; राजश्व लिने जिम्मेवारी तोकिएको र व्यक्तिको एकीन गरी सनाखत गराउनुपर्ने जिम्मेवारी निजमा नतोकिएको।</p> <p>घ. प्रतिवादी रामप्रसाद भट्टराईको हकमा पारितको लागि पेश हुने लिखतमा कागजपत्र रुजु गर्ने तथा सम्बन्धित पक्ष वा व्यक्तिसमेत बुझी सनाखत गराउने दायित्व र जिम्मेवारी प्रतिवादीलाई तोकिएको नदेखिँदा जग्गा लिनेदिने व्यक्ति यकिन गरी सनाखत गराउनुपर्ने कानूनी प्रक्रिया पूरा नगरेको भन्ने निजउपरको आरोप दावी मनासिव नदेखिने।</p> <p>ङ. प्रतिवादी गोविन्द कोइरालाका हकमा सहप्रतिवादी रत्नदेवीलाई गलत लिखत तयार गर्नमा यी प्रतिवादीले सहयोग पुर्याएको नदेखिएको तथा त्यस्तो गलत कार्य गर्ने निजको मनसाय पनि प्रमाणित नभएको; अन्य सहप्रतिवादीसँग निजको मिलेमतो तथा लिनुखानु गरी फाइदा लिएको तथ्य पनि वादी पक्षले बस्तुनिष्ठ प्रमाणबाट पुष्टि गर्न नसकेको।</p>	<p>किताबमा दर्ता गरी टोकन दिनुपर्छ र टोकन दिने कार्य रजिष्ट्रेशन फाँटको ना.सु ले गर्ने र लिखतको जम्मा किता, क्षेत्रफलसुनिबाट थपघट गर्न नपाउने गरी रातो मसीले लाईन तानी दिनुपर्छ; टोकन दिएपछि मोठ श्रेस्ता परिच्छेदको प्रकरणमा उल्लेख भएबमोजिम मोठ भिडाएपछि रोक्का भिडाउनुपर्छ भनी स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ। प्रतिवादीमध्येका रामप्रसाद भट्टराई मोठ फाँटका खरिदार रहेको र निजले आफ्नो दायित्व निर्वाह नगरेको स्पष्ट हुँदाहुँदै सफाई दिइएको पाइन्छ।</p> <p>ख. प्रतिवादी कृष्णकुमार नेपाल र रामप्रसाद भट्टराईको हकमा पारित लिखतमा २०७०/०७/१० मा मृत्यु भएकी रनमाया लिम्बुको झुठा औँठाछाप लगाइएको गलत लिखत तयार गरी जग्गा लिने/दिने यकिन सनाखत गर्नुपर्ने कानूनी प्रक्रिया (जग्गा प्रशासन निर्देशिका, २०५८) समेत पालन नगरी मृतक व्यक्तिको नामको जग्गा मिति २०७६/०८/२८ मा हालैको बकसपत्रको लिखत तयार गरी रु. ३१,४५,०००।- बराबरको जग्गा गैरकानूनी तरिकाले हक नपुग्ने रत्नदेवी लिम्बुलाई हक हस्तान्तरण गरी गैरकानूनी लाभ पुर्याएकोमा निजकोसमेत संलग्नता रहेको देखिएको अवस्थामा निजलाई सफाई दिने गरी गरिएको फैसला त्रुटिपूर्ण छ। प्रत्यर्थी प्रतिवादी कृष्णकुमार नेपाल र रामप्रसाद भट्टराईले आआफ्नो कानूनी दायित्व पूरा गर्ने क्रममा कमसेकम लिनेदिने दुवै पक्षको नागरिकता प्रमाणपत्रसमेत हेरी अन्य अंशियारहरू छन् छैनन्, बकसपत्र दिन मिल्ने हो होइन; दिने लिने व्यक्तिहरू वास्तवमै जग्गाधनी र जग्गाधनीकी छोरी हुन् होइनन् भन्ने कुरालाईमात्र ध्यानमा राखी सनाखत गराउने कार्य भएको भए प्रस्तुत वारदात घटित नै नहुनेमा प्रतिवादी रत्नदेवी लिम्बुको प्रभाव प्रलोभनमा परी आफ्नो पदीय दायित्व पूरा नगरेको अवस्थामा निजहरूलाई सफाई दिइएको फैसला त्रुटिपूर्ण एवम् बदरयोग्य छ।</p> <p>ग. प्रतिवादी राजेन्द्र धिमालको हकमा जग्गाधनी स्वयम् उपस्थित नभई निजको नाममा घरबाटो सिफारिस निवेदन लिई मिति २०७०/०८/२४ मा धरान नगरपालिकाबाट घर बाटो सिफारिस गरेको र सोही सिफारिसको आधारमा मिति २०७०/०८/२८ मा मालपोत कार्यालय सुनसरीबाट र.न. ४५७४ "ख" को मृतक रनमाया लिम्बुको नाममा रहेको जग्गा गैरकानूनीरूपमा रत्नदेवी लिम्बुको नाममा हालैको बकसपत्रमार्फत हक हस्तान्तरण भएको देखिएको अवस्थामा निजले हालैदेखिको बकसपत्रको लागि घरबाटो सिफारिस गरी गलत लिखत तयार गर्ने कार्यमा मतियारको भूमिका निर्वाह गरेको पुष्टि भइरहँदा पनि निजलाई सफाई दिने गरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण छ।</p> <p>घ. प्रतिवादी रत्नदेवी लिम्बुको हकमा : मृत्यु भइसकेको व्यक्ति रनमाया लिम्बुको नाममा रहेको जग्गा मृत्यु भए पछि गलत कागजात बनाई, झुठा औँठाछाप लगाइ पेश गरी लिखत पारित गराई गैरकानूनीरूपमा रु.३१,४५,०००।- (एकतिस लाख पैतालिस हजार) बराबरको जग्गा आफ्नो नाममा कायम गराई गैरकानूनी लाभ लिएको र उक्त जग्गा आफ्नो नाममा कायम गर्न/गराउन रु.२,३५,०००।- (दुई लाख पैतिस हजार) रकम मालपोत कार्यालय सुनसरीको परिसरमा बुझाएको भन्ने अनुसन्धानको क्रममा बयान गरेकोमा रु.४७,१७५।- मात्र राजश्व दाखिल रसिद देखिँदा बाँकी रु. १,८७,८२५।- गलत लिखत तयार गर्न घुस/रिसवत वापत दिएको पुष्टि भइरहेकोमा सफाई दिने गरी भएको फैसला बदरभागी छ।</p> <p>ङ. प्रतिवादी गोविन्द कोइरालाको हकमा : मालपोत कार्यालय सुनसरीको र.नं. ४५७४ "ख" मिति २०७०/०८/२८ को हालैको बकसपत्रको कीर्त औँठाछाप र दस्तखतसमेत गरी पारित लिखतमा साक्षीको रूपमा बसी दस्तखत गर्ने महलमा रामधुनी नगरपालिका-५ बस्ने वर्ष ३३ को लेखापढी व्यवसायी गोविन्द कोइरालाले उक्त लिखतमा भएको दस्तखत आफ्नै रहेको र आफूले जग्गा दिने र लिने दुबैलाई नचिनेको बयानका क्रममा बताएको तथा साक्षीको महलमा अर्को व्यक्ति रोशन श्रेष्ठ निज गोविन्द कोइरालाको लेखापढी सेन्टरमा काम गर्ने बताइरहँदा निज रोशन श्रेष्ठको कुनै पनि विवरण उपलब्ध नगराउनु तथा आरोपित रत्नदेवी लिम्बुले समेत निजलाई नचिन्नुले सो रोशन श्रेष्ठको</p>
--	--	--	---	--

					महलमा समेत कीर्ते दस्तखतसमेत गरी प्रतिवादी रत्नदेवी लिम्बुको प्रभाव तथा प्रलोभनमा परी झुठा लिखत पारित गर्ने काममा साक्षी बसी मतियारको काम गरेको पुष्टि भइरहेको अवस्थामा निजलाई समेत सफाई दिने गरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण रहेको।
--	--	--	--	--	---